

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет хімії, екології та фармації
Кафедра хімії та технологій

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

підготовки

доктора філософії (PhD)
(назва освітнього рівня)

спеціальності

102 – Хімія
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-наукової програми

Синтез та дослідження
властивостей неорганічних
і органічних речовин

Луцьк – 2020

Силабус курсу «Педагогічна практика» підготовки доктора філософії, галузі знань 10 «Природничі науки», спеціальності 102 Хімія, за освітньою програмою «Синтез та дослідження властивостей неорганічних і органічних речовин».

Розробник: Піскач Людмила Василівна – кандидат хімічних наук, професор кафедри хімії та технологій.

Силабус «Педагогічної практики» затверджено на засіданні кафедри хімії та технологій

Протокол № 2 від 29 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

проф. Олексеюк І. Д.

© Піскач Л. В., 2021 р.

I. Опис «ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
<u>Денна /заочна</u> форма навчання	Галузь знань: 10 «Природничі науки», спеціальність: 102. «Хімія», освітньо-професійна програма: «Синтез та дослідження властивостей неорганічних і органічних речовин», освітній рівень: третій («Доктор філософії (PhD)»)	«Педагогічна практика»
		Рік навчання – 2-ий
		Семестр – 4-ий
Кількість годин – 60 , кредитів – 6		Самостійна робота – 60 год Форма підсумкового контролю – залік

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Піскач Людмила Василівна

Науковий ступінь: кандидат хімічних наук

Вчене звання : професор

Посада: професор кафедри хімії та технологій

Контактна інформація: piskach.lyudmyla@vnu.edu.ua

Терміни практики, тривалість: 4 тижня.

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація «Педагогічної практики»

Педагогічна практика є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності, видом практичної діяльності на третьому освітньо-науковому рівні здобувачів ступеня доктора філософії (PhD, аспірантів) при здійсненні навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу та відіграє значну роль в навчальному процесі Волинського національного університету імені Лесі Українки. Це ще один із шляхів підготовки компетентного та висококваліфікованого спеціаліста. Проходження Педагогічної практики включає навчально-методичну роботу (підготовка до занять, методична діяльність, відвідування та аналіз занять, відвідування консультацій) та аудиторне навантаження (проведення лекцій, семінарів, лабораторних /практичних занять). Аспіранти поєднують теоретичні знання у професійній діяльності з дисциплінами психолого-педагогічної спрямованості та вчаться застосовувати їх у практичній діяльності.

Загальний (рекомендований) обсяг Педагогічної практики складає 60 годин (2 кредити). Організатором практики є кафедра, відповідальна за підготовку аспірантів. Загальне керівництво та контроль за проходженням практики аспіранта покладено на завідувача кафедри та науково-педагогічного працівника, відповідального за підготовку аспірантів. Аспіранти проходять «Педагогічну практику» на кафедрах факультету хімії, екології та фармації Волинського національного університету імені Лесі Українки.

2. Пререквізити: Вивчення дисципліни пов'язується із системою знань аспірантів, сформованих у курсах педагогіки та фахових дисциплін на попередніх освітньо-наукових рівнях, також дає можливість попрацювати на робочому місці викладача (чи лаборанта). Практиканти оволодівають формами та методами викладання дисциплін на кафедрах, мають можливість

критично оцінювати лекції та семінарські заняття викладачів і робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи; навчаються особливостям укладання та оформлення навчально-методичної та звітної документації; виховують у собі творчий підхід до наукової праці та до підвищення своєї кваліфікації.

Постреквізити: Під час проходження педагогічної практики у аспірантів формуються компетентності, що забезпечують уміння планувати та організовувати навчально-методичну роботу під час виконання своїх професійних обов'язків (у межах окремого заняття, теми, дисципліни), а саме: набуваються професійні якості майбутнього викладача; забезпечується вміння підготовки лекційного матеріалу з використанням останніх наробок в сфері хімічного матеріалознавства та здатність логічно і послідовно викладати цей матеріал студентам на навчальних заняттях різного типу з використанням інноваційних методів і можливостей освітнього середовища та засобів навчання, розроблення навчально-методичної документації.

3. Мета і завдання «Педагогічної практики»

Метою «Педагогічної практики» аспірантів є забезпечення розвитку професійно-педагогічних компетентностей майбутніх докторів філософії (PhD), що проводитимуть викладацьку, навчально-методичну та наукову роботу.

Завданнями «Педагогічної практики» є:

- опанування практикантами вмінь і навичок у плануванні, організації та реалізації освітнього процесу;
- ознайомлення з формами та методами викладання дисциплін, які використовують на факультеті хімії, екології та фармації Волинського національного університету імені Лесі Українки, а також їхньому практичному оволодінню;
- формування в аспірантів потреби у самовдосконаленні, підвищенні кваліфікації;
- набуття професійних якостей майбутнього викладача: вміння готувати лекційний матеріал з використанням останніх досягнень у відповідній хімічній галузі науки, чітко та послідовно викладати цей матеріал студентам;
- формування вміння критично оцінювати лекції та семінарські заняття колег та робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи.

4. Програмні результати (компетентності) «Педагогічної практики»

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність до критичного аналізу, оцінки наявних знань, синтезу нових та складних ідей на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Набуття гнучкості мислення, відкритого для застосування набутих хімічних знань для вирішення стратегічних та поточних завдань промислового розвитку, а також для застосування набутих знань у практичних ситуаціях.

ЗК7. Комунікаційні навички. Здатність до спілкування з різними цільовими аудиторіями, представляти складну інформацію у зручний та зрозумілий спосіб, презентації результатів власного дослідження усно і письмово, використовуючи відповідну лексику, методи, інформаційно-комунікаційні технології та технічні засоби.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення на аналізі інформації з різних джерел.

ЗК10. Викладацькі та популяризаційні навички. Уміння спілкуватися із нефаківцями, певні навички організації та проведення навчальних занять.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

СК1. Глибинні знання зі спеціальності. Знання і розуміння поглибленого рівня в галузі хімії і споріднених областях, включаючи методи проведення експериментів, рівень цих знань повинен бути достатнім для проведення наукових досліджень на рівні останніх світових досягнень і направленим на їх розширення і поглиблення.

СК4. Здатність до критичного аналізу та оцінювання даних. Вміння аналізувати дані проведених експериментів, в тому числі із застосуванням обчислювальної техніки, інтерпретувати результати експериментів та брати участь у дискусіях стосовно наукового та практичного

значення отриманих результатів.

СК7. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові галузі науки, використовуючи здобуті фахові знання, уміння та навички.

Програмні результати навчання:

ПРУН 5. Здатність до використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях, презентувати результати наукових досліджень в усній та письмовій формі, організовувати та проводити навчальні заняття..

ПРЗН 5. Знання та розуміння філософської методології наукового пізнання, психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності, власний науковий світогляд та морально-культурні цінності.

ПРКОМ. 1. Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.

ПРАіВ 2. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.

5. Структура «Педагогічної практики»

Робота аспірантів під час «Педагогічної практики» має два складники: пасивна практика (позааудиторна) та активна практика (аудиторна). За умови, що загальний обсяг практики складає 180/60 год, на пасивну практику відводиться 40 год, а на активну практику – 20 год. Пасивна практика в більшості випадків передуює активній (аудиторній). Вона полягає у відвідуванні лекцій, семінарських (практичних/лабораторних) занять, консультацій, які проводять викладачі відповідної кафедри; участі у навчально-методичній роботі кафедри. Пасивна практика передбачає опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять, роботу в бібліотеці, підготовку текстів лекцій та методичних розробок семінарських, практичних (лабораторних) занять, що будуть проведені, узагальненні звітної документації. Активна практика передбачає: самостійне проведення лекцій та семінарських (практичних/лабораторних) занять; проведення консультацій; участь у методичній роботі кафедри, відповідальності за підготовку аспірантів; участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів. Рекомендований обсяг активної «Педагогічної практики» складає 20 год, із них: проведення 2 лекцій – 4 год; проведення практичних (лабораторних, семінарських) занять – 12 год; індивідуальна (проведення консультацій) та керівництво науковими студентськими дослідженнями – 3 год, звіт «Педагогічної практики» – 1 год. Для проходження педагогічної практики відводиться 60 год самостійної роботи.

ІV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
Підготовчий	1. Розподіл аспірантів по групах, де вони працюватимуть як асистенти-предметники. Проведення відповідних бесід здобувачів з викладачами (2 год). 2. До початку проведення роботи аспіранти повинні: ґрунтовно опрацювати розділи програми, які вивчатимуться під час проходження практики; проаналізувати зміст, структуру та послідовність вивчення матеріалу на лекціях та лабораторних роботах; опрацювати плани роботи викладача, за яким працюватимуть, а також із підручниками та іншими джерелами, що необхідні у процесі організації роботи зі студентами (6 год). 3. Практиканти повинні скласти детальний індивідуальний план проходження «Педагогічної практики» на весь її період. (2 год)
Ознайомлювальний	1. Відвідування здобувачами лекцій, лабораторних (практичних чи семінарських) занять викладачів (кафедри, факультету) (8 год). 2. Ознайомлення з обладнанням профільних кабінетів, з різними видами наочності та технічними засобами навчання, з навчально-методичною документацією та програмно-методичним забезпеченням навчальних дисциплін (8 год).

Основний	1. Підготовка аспірантами навчально-методичної документації для проведення лабораторних (практичних чи семінарських) занять (4 год). 2. Проведення практичних, лабораторних чи семінарських занять у групах, до яких вони прикріплені (одне з них – залікове) (12 год). 3. Підготовка до проведення лекцій (4 год). 4. Проведення здобувачами лекцій за спеціальністю у групах, до яких вони прикріплені (одна – залікова) (4 год). 5. Відвідування студентами занять один в одного і участь у їх обговоренні (2 год). 6. Індивідуальна діяльність зі студентами (3 год).
Підсумковий	1. Узагальнення матеріалів «Педагогічної практики»: оформлення індивідуального щоденника із матеріалами практики до захисту; підготовка детальних розробок конспекту лекційного заняття та одного з проведених лабораторних, практичних чи семінарських занять (2 год). 2. Складання підсумкового звіту з педагогічної практики (2 год). 3. Звіт (1 год).

V. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Зміст роботи, що оцінюється	Бали
Оцінка роботи студента на базі практики	
1. Теоретична підготовка: професійні знання дисциплін, що викладалися здобувачем.	10
2. Психолого-педагогічна майстерність: педагогічний такт, мовна (комунікативна) культура, уміння вирішувати нестандартні ситуації, педагогічна моральність, тощо.	15
3. Особистісні характеристики, які проявив аспірант впродовж проходження практики: ініціативність, самостійність, професійна спрямованість, відповідальність, інноваційність тощо.	25
Сума	50
4. Оцінювання звітної документації	
1. Оформлення загальної інформації про кафедру, де проходила «Педагогічна практика». Аналітична характеристики сайту кафедри/факультету.	5
4. Звіт про проведення занять (опис завдань та результатів їх виконання).	20
5. Матеріали психолого-педагогічних спостережень включають: - загальну характеристику на студентів групи (5 балів); - аналіз виховного заходу (проведеного аспірантом спільно з куратором групи) (5 балів) та психолого-педагогічний аналіз лекції, лабораторного (практичного чи семінарського) заняття (за спеціальністю) (5 балів).	15
Сума	40
5. Захист практики проходить згідно розкладу заліку в університеті (за несвоєчасну подачу звітної документації віднімається 5 балів).	10
Сума	100

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо аспіранта. Так як «Педагогічна практика» є обов'язковим компонентом навчального процесу, то оцінюванню з боку керівника підлягають усі види роботи, що виконує здобувач. Лекції та лабораторні (практичні/ семінарські) заняття, що проводять аспіранти, оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання. Оцінки заносить у щоденник практики керівник «Педагогічної практики». Кінцеву узагальнену оцінку затверджують на основі усного та письмового звіту на засіданні кафедри керівників аспірантів. Вона повинна враховувати рівень виконання завдань та зміст представлених

документів.

Політика щодо академічної доброчесності. Розробка матеріалів у ході «Педагогічної практики» та підготовка звітної документації є особистим дослідженням та творчістю кожного аспіранта. Тому списування відповідної інформації не дозволяється.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Вся звітна документація в аспірантів має бути оформлена до завершення «Педагогічної практики». Відповідні матеріали практикант захищає згідно розкладу (залік). Залікова оцінка знижується (на 5 балів), якщо аспірант без поважних причин вчасно не підготував матеріали, передбачені програмою практики.

Напрацювання, що подаються до заліку:

1. Конспект лекції до хімічного курсу, що викладалася.
2. Конспект лабораторного (семінару чи 2-х практичних) занять до хімічного курсу.
3. Проєкт навчально-методичного матеріалу (дидактичні матеріали до контролю знань, наочність, методичні рекомендації тощо).
4. Презентація до лекції.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є **залік** – захист «Педагогічної практики», що оцінюється на основі суми балів, отриманих аспірантом впродовж її проходження та балів, отриманих за підготовку та оформлення звітної документації. При бажанні студента підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової оцінки, він може добрати бали, виконавши певний вид робіт у відповідності до програмних завдань.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (№ 2145-VIII; із внесеними змінами на 30.03.2021; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page#Text>).
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (№ 1556-VII; із внесеними змінами на 30.03.2021; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>).
3. «Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 11.09.2020 р. (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_pro_provedennia_praktyky_studentiv.pdf).
4. «Положення про педагогічну практику аспірантів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки» від 26.09.2019 р. (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Polozhennya-pro-praktyku.pdf>).
5. Пащенко М. І., Пащенко Д. І., Перепелюк Т. Д. Психолого-педагогічна практика: практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам, соціальним педагогам. Умань, 2008. 179 с.
6. Пащенко М. І., Пащенко Д. І., Перепелюк Т. Д. Психолого-педагогічна практика: практично-зорієнтований посібник на допомогу студентам, магістрантам, аспірантам, психологам, соціальним педагогам. Умань, 2008. 179 с.
7. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія: навчальний посібник. Вид. 3-тє, виправ. Суми :

Університетська книга, 2010. 352 с.

8. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г.І. Матукова. – К.: КНТ, 2014. – 262 с.
9. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. - К.: ЧП, 2007. – 211 с.
10. Староста В. І. Проведення занять з хімії в середніх та вищих навчальних закладах: навч. посіб. Для студентів вищих навч. закл., 2011 – 232.
11. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistu-vishchikhnavchalnikh-zakladakh/4688>

ДОДАТОК

ЩОДЕННИК ПРАКТИКАНТА

№ з/п	Дата	Зміст роботи	Підпис викладача

(повне найменування вищого навчального закладу)

(назва факультету / інституту)

(назва кафедри підготовки)

аспіранта спеціальності 102 «Хімія»

(прізвище, ім'я, по батькові)

Практику провів (провела)

3 _____ до _____ 20____-20____ н. р.

1. Під час практики відвідав(ла) _____ занять викладача, _____

занять колег-практикантів, самостійно провів (ла)_____з анять за спеціальністю.

Результати проведених занять: _____

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface.

II. Методична робота

1. Ознайомився(лась) з такими документами кафедри:

2. Ознайомився(лась) з основним напрямком науково-дослідної роботи кафедри:

3. Розробив(ла) контрольну роботу (тести на оцінювання знань студентів) з навчальної дисципліни

4. Брав(ла) участь у всіх заходах, що проводились за планом роботи кафедри і факультету ВНЗ (науково-практичні конференції, семінари, засідання кафедри, робота циклових (предметних) комісій, засідання вченої та науково-методичної рад факультету тощо):

III. Висновки про проходження «Педагогічної практики»

Позитивні моменти практики та її недоліки (конкретно)

Підпис аспіранта _____